

TURINYS

Santrumpos ir paaiškinimai	7
Pratarmė	12
1. Įvadas	13
2. Žmogaus augimas ir raida	18
3. Žmogaus augimo hormonas ir jo veikimas	24
3.1. Augimo hormono poveikis medžiagų apykaitai	27
3.2. Augimo hormono poveikis kaulų apykaitai	29
3.3. Augimo hormono įtaka kūno sandarai	36
3.4. Augimo hormono veikimas skirtingais amžiaus periodais	39
4. Žemaūgių vaikų ir paauglių augimo dinamika	45
5. Žemas ūgis ir jo priežastys	52
5.1. Augimo hormono deficitas (AHD)	54
5.2. Šiuolaikinės indikacijos vaikų ir paauglių susirgimų gydymui augimo hormonu	63
6. Sergančiųjų augimo hormono deficitu paplitimas Lietuvoje	66
7. Sekretagogai – medžiagos, skatinančios augimo hormono išsiskyrimą organizme	69
7.1. Natūralūs augimo hormono sekretagogai – amino rūgštys	69
7.2. Idiopatinių žemaūgių augimo hormono ir kortizolio sekrecija po stimuliavimo aminorūgštimis ir insulinu	71
8. Žinomi žemaūgiai asmenys	74
8.1. Žemaūgiai amžių bėgyje	74
8.2. Žemaūgiai mene	76
8.3. Kilmingųjų asmenų dvarų žemaūgiai	80
8.4. Įvairiai pasižymėję žemaūgiai	86
8.5. Žemiausi pasaulio ir Lietuvos žmonės	95
9. Pasaulio lyderiai ir jų ūgiai	97
9.1. Lietuvos lyderiai ir jų ūgiai	101
9.2. Carinės Rusijos lyderiai Lietuvos 1795–1917 okupacijos metais	106

9.3. Lietuvos respublikos (1918–1940) lyderiai	108
9.4. Sovietinės (1940–1941; 1944–1990) ir vokiečių (1941–1944) okupacijų meto lyderiai	122
9.5. Atkurtos Lietuvos respublikos lyderiai (1990–)	128
10. Ūgis ir profesija	129
10.1. Aktoriai, šou žvaigždės	130
10.2. Pasaulio gražuolės	132
10.3. Sportininkai	133
10.4. Cirkas, Holivudas, šou verslas	138
11. Žmonijos raida ir ūgis	146
12. Žemaūgiai mitologijoje, pasakose ir gyvenime	160
12.1. Žemaūgių žmonių organizacijos	168
13. Hipofizė ir augimo hormonas	170
13.1. Hipofizės ir augimo hormono poveikis organizmui	170
13.2. „Gyvenimo simfonija“ – tobulas ir nuostabus pagumburio ir hipofizės skambesys	177
14. Eksperimentinių gyvūnų svarba tiriant hormonus ir kuriant jų preparatus	179
15. Augimo hormonų preparatų kūrimas Lietuvoje	188
15.1. ŽAH preparato <i>Žmogaus somatotropino</i> kūrimas	188
15.2. Dar šis tas žmogaus augimo hormono tema	202
16. Lietuvoje sukurti žmogaus augimo hormono preparatai ir ryšiai su užsieniu	203
17. Lietuviški radioimuniniai žmogaus augimo hormono nustatymo rinkiniai	216
18. Genoinžineriniai (rekombinantiniai) žmogaus augimo hormono preparatai	220
19. Augimo hormonas ir psichosocialinė būklė bei gyvenimo kokybė	224
20. Ar augimo hormonas stabdo senėjimą?!	242
20.1. Optimistinis požiūris	251
20.2. Pesimistinis požiūris	255
20.3. Realistinis požiūris	256
21. Žmogaus augimo hormonas, sportas ir dopingas	258

22. Ūgis ir krepšinis	265
22.1. Apie Lietuvos vyrų krepšinį	265
22.2. Keletas L.Lašo mėgėjiškų prisiminimų apie krepšinį	270
22.3. Ūgiu išsiskiriantys krepšininkai	275
23. Aukštaūgiai ir gigantai	277
23.1. Aukšto ūgio klasifikacija	277
23.2. Aukščiausi pasaulio žmonės (pagal Wikipedia)	283
23.3. Gigantai istorinėse atvirutėse	290
24. Akromegalija	293
25. Milžinai	307
25.1. Milžinai mitologijoje	307
25.2. Senovės milžinų liekanos ir kiti radiniai	309
25.3. Vėlesniųjų amžių milžinai	316
POST SCRIPTUM	324
Literatūros sąrašas	349